

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 18.03.2015
Sayı: 1707

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başta tiyatro olmak üzere son yıllarda kültür ve sanat alanlarının özgünlüğü ve özgürlüğünün yok edilmek suretiyle disipline edilmeye çalışılmasının nedenlerinin araştırılması, toplumsal gelişme adına başta özel tiyatrolar olmak üzere bütün kültür sanat alalarına gereken değerin ve desteğin verilmesi amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Kadir Çakır
İst. Mily.
187 m

İst. Mily.
S. M.

① Sena KALELİ
Bursa Milletvekili

Ömer Kapıcı
İst. M. V.
S. M.

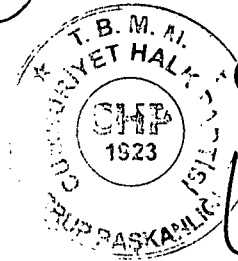
İbrahim Öker
İstanbul M. V.

Ayşe Nedret Akman
Balıkesir M. V.

Habuk Eyyüboğlu
Bursa M. V.

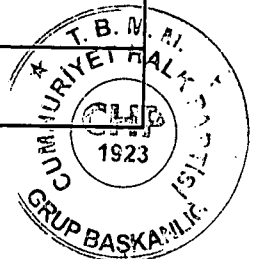
A. T. 10 Kart
Konya M. V.

M. S. B. D. A. S. OYDAN
G. K. A. C. M.

Ç. K. A. C. M.
İst. M. V.

..1707 Sayılı Meclis Araştırma Önergelerinin İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE

İnsanlık tarihi kadar geçmişi olan tiyatro, toplumsal, kültürel ve sosyal gelişmenin en önemli araçlarından biridir. İnsana ait tüm değerleri içinde barındıran ve toplumun aynası olan tiyatro, insanın insanla ve toplumla olan zıtlık, çelişki, çekişme ve çatışmalarını sanatsal yaratı yoluyla uyarıya dönüştürmekte, böylelikle eğitici bir rol üstlenmektedir. Tarih boyunca, toplumlarda ve insanlarda yaşam korkusu ve yok olma tehlikesi arttıkça, tiyatro da buna karşı o şiddette karşı durmuştur. İnsan yaşamında olağanüstü ve çoğu zaman da kendini belli etmeden roller oynayan tiyatronun tarihsel gelişmesi içinde, her dönemin tinsel, siyasal, toplumsal durumlarını aydınlattığı görülür. Artık bugün tiyatronun varlığı ve etkisi tartışma götürmez bir gerçektir.

Cumhuriyet döneminde tiyatroda Batı modelini benimseyen ülkemiz, gerek tiyatronun kurumsallaşması, gerekse oyun yazarlığının ve oyuncu eğitimi ile oyun yazarlığının gelişmesi bakımından önemli atılımlar gerçekleştirmiştir. Türkiye’de tiyatrolar; devlet ve şehir tiyatroları ile özel tiyatrolar olmak üzere ayrılmaktadır. Ankara’dan İstanbul’a, Erzurum’dan Diyarbakır’a kadar pek çok şehirde yer alan Devlet ve Şehir tiyatroları hem dönemlik eğitimler vermekte, hem de yılın belli dönemlerinde Türk ve Dünya tiyatrosundan çeşitli örnekler sergilemektedir.

Ancak son dönemlerde “sanat kurumlarının yeniden yapılandırılması” adıyla tiyatroların, oyuncuların, sahnelerin ve tiyatro eserlerinin politik ranta kurban edilmeye başlandığı bir süreç yaşanmaktadır. Siyasi olarak rahatsızlık duyulan ya da yönetenlerin kendi kültür algılarına uymayan her türlü sanat çalışması, baskıyla disipline edilmeye çalışılmaktadır. Sanata ve sanatçıya yönelik takınılan baskıcı – sansürcü tutum yoğunlaşarak ve farklı dallara yaygınlaştırılarak sürmekte, bundan en fazla da tiyatro etkilenmektedir. Bunun en somut örneği ise Türkiye Sanat Kurumu (TÜSAK) dur. TÜSAK’a devredilmek istenen Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi ile Güzel Sanatlar Genel Müdürlükleri lağvedilerek, sanat kurumlarının etkinliği ve yönetimi siyasi iktidara bağlı kılınmak istenmektedir. Oysa kültür – sanat, insanlığın bir bütün olarak tarihi birikimidir.

Gelişmiş toplumlar ve insanlar için tiyatro yaşamsal öneme sahip, vazgeçilemeyen bir gereksinimdir. İkinci Dünya Savaşı sonrası yerle bir olmuş Almanya’nın, kısa süre içinde toparlanarak Avrupa’nın en güçlü devletlerinden biri durumuna gelmesi üzerine, “kalkınmanızı ve ekonomik mucizenizi neye borçlusunuz” sorusu karşısında Federal Almanya’nın ilk Şansölye Konrad Adenauer’ın “Tiyatroya” yanıtını vermesi şaşırtıcı değildir. Çünkü İkinci Dünya Savaşı’nın külleri altında kalan tüm gelişmiş ülkelerde ilk onarılan ve yeniden yapılan binalar tiyatro ve opera binaları olmuştur. Ülkemiz de ise ne yazık ki, tiyatro sahneleri rant ve politik yaklaşımlar nedeniyle birer birer kapanmaktadır. Gezi eylemlerine destek verdikleri ve katıldıkları” gerekçesiyle 2013’te aralarında Genco Erkal, Ferhan Şensoy ve Levent Kırca’nın da bulunduğu yaklaşık 20 özel tiyatro cezalandırılmış, hatta verilen destek yasal faiziyle geri istenmiştir. Parasal yaptırımların yanı sıra tiyatro sanatçılarının kimine dava açılmış, kimi yıllardır oynadığı tiyatro binasından çıkartılmış, kimi hakkında da çalıştığı kurum tarafından soruşturma başlatılmıştır. Bu durum yalnızca tiyatro sanatçılarını değil tiyatro sevenleri de mağdur etmiştir.

Ayrıca başkentin göbeğinde kültür – sanatın merkezi olarak yıllardır hizmet veren Akün ve Şinasi sahnelerinin “perde” demesi karşısında bakanlığın sessiz kalması manidardır.

Bütün bunlar da göstermektedir ki kültür ve sanat, özgünlüğü ve özgürlüğü yok edilmek suretiyle, yönetenlerin algısına bağlı olarak dizayn edilmeye çalışılmaktadır.

Oysaki tiyatro, kendi yazarlarımıza, ozanlarımıza, düşünürlerimize ait eserlerle kültürümüzün zenginleşmesine katkı sağladığı gibi, içinde bulunduğumuz coğrafyanın değerleriyle batı kültürü ve değerleri arasında köprü oluşturmakta, farklı kültürleri tanımada, sorgulamada ve uyumlaştırmada da önemli bir rol üstlenmektedir.

Bütün bu gerekçeler ışığında, başta tiyatro olmak üzere son yıllarda kültür ve sanat alanlarının özgünlüğü ve özgürlüğünün yok edilmek suretiyle disipline edilmeye çalışılmasının nedenlerinin araştırılması, toplumsal gelişme adına başta tiyatrolar olmak üzere bütün kültür sanat alanlarına gereken değerin ve desteğin verilmesi amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

